

Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Okul Öncesi Eğitimde Öğretmen Cinsiyetine Yönelik Görüşleri

Dr. Öğr. Üyesi Duygu KOÇAK¹

Hilal KAYGUSUZ²

Geliş Tarihi: 01.02.2019

Kabul Tarihi: 24.04.2019

Yayın tarihi: 08.07.2019

Özet

Okul öncesi öğretmenliği öğrencilerinin, okul öncesi eğitimde öğretmen cinsiyeti ile ilgili görüşlerinin ortaya çıkarılmasının amaçlandığı bu çalışma, nitel araştırma desenlerinden durum çalışması modelindedir. Araştırmada katılımcıların belirlenmesinde amaçlı örnekleme yöntemlerinden maksimum çeşitlilik örnekleme yaklaşımı temel alınmıştır. Maksimum çeşitliliği sağlamadaki temel amaç farklı özelliğe sahip bireylerin, okul öncesi eğitimde öğretmenin cinsiyetine dair görüşlerini alarak bu konuda veri çeşitliliği sağlamaktır. Bu bağlamda 2018-2019 eğitim-öğretim yılı güz döneminde iki farklı devlet üniversitesinde okul öncesi eğitimi alan 41 katılımcı cinsiyet, eğitim aldığı üniversite, okul öncesi eğitim alıp almama durumu, okul öncesi eğitimi aldılarsa öğretmenlerinin cinsiyetinin ne olduğu ve yaş değişkenlere göre çeşitlenmiştir. Araştırma sonucunda, okul öncesi eğitimde öğretmenin mesleki bilgi ve becerisinin, çocuklarla iletişiminin, çocuklara yaklaşımının ve sahip olduğu kişilik özelliklerinin cinsiyetten daha önemli olduğu görüşü katılımcılar tarafından vurgulanmıştır. Buna göre öğretmen cinsiyetinin önemli olmadığı görüşü çoğunlukla belirtilen görüştür. Buna karşın çocukların öz bakımlarıyla ilgilenmede kadınların annelik duygusuna sahip olması, erkeklere göre çocuklara daha sabırlı olması, çocukların kadın öğretmenlere ihtiyaçlarını daha rahat söyleyebileceği, çocukların ahlak gelişimi açısından kadın öğretmenlerin daha olumlu etki yaratacağı, erkek öğretmenlerin toplumsal açıdan özellikle kız çocuklarının öz bakımlarıyla ilgilenmesinin doğru olmayacağı ve çocuk istismarını önlemek gerekçeleri ile okul öncesi eğitimde öğretmenlerin kadın olması gerektiği yönünde görüşler de bulunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Öğretmen cinsiyeti, Okul öncesi eğitim, Kadın öğretmen, Erkek öğretmen.

Preschool Teacher Candidates' Opinions on Teacher Gender in Preschool Education

Abstract

This study, which is aimed to reveal the opinions of pre-school teacher students about the gender of teachers in pre-school education, is a descriptive survey model. In order to determine the participants of the study, maximum diversity sampling approach has been adopted. The main aim of ensuring maximum diversity is to provide a complete demonstration of the views of individuals with different characteristics (gender, education, university, class, age, pre-school education, gender of their teachers, if they did, etc.) given the opportunity. In this context, 41 participants who took pre-school education in different public universities in the 2018-2019 academic year fall differentiated according to the gender, the university they received education and whether they were pre-school education. In the study, opinions about the teacher's professional knowledge and skills, communication with children, approach to children and personality traits are more important than gender. However, since children have a sense of maternity in caring for their self-care, they can be more patient with children than men, and children can be more comfortable with their needs than female teachers, it is not right for children to be cared for in terms of moral development of children, especially in terms of self-care of girls. The majority of teachers think that teachers should be women in education.

Key words: Teacher gender, Pre-school education, Female teacher, Male teacher.

¹ Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Ölçme ve Değerlendirme Anabilim Dalı, duygu.kocak@alanya.edu.tr

² Tezli Yüksek Lisans Öğrencisi, Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Eğitim Yönetimi Anabilim Dalı, hilalnaskaygusuz@outlook.com

GİRİŞ

Okul öncesi eğitim, 0-72 aylık çocukların, tüm gelişimlerini toplumun kültürel değerleri doğrultusunda yönlendiren, duyguların gelişimini ve algılama gücünü artırarak akıl yürütme sürecinde ona yardımcı olan ve yaratıcılığını geliştiren, kendini ifade etmesini ve özdenetimini kazanmasını sağlayan sistemli bir eğitim sürecidir (Yılmaz, 2003 akt. Haktanır ve diğerleri., 2012, s.2).

Yalçın, Yalçın ve Macun (2017), okul öncesi dönemin, çocukların bedensel, zihinsel, duygusal ve sosyal olarak gelişim ve öğrenmelerinin en üst düzeyde olduğu dönem olduğunu ifade etmektedir. Bununla birlikte okul öncesi dönemde çocuğun kişilik özellikleri ve yetenekleri de şekillenmektedir. Eğitim hayatının başlangıcı olarak düşünüldüğünde okul öncesi eğitim almak, çocukların tüm eğitim hayatını olumlu yönde etkileyebilir. Elbette okul öncesi eğitimin çocukta yaratacağı tutum okul öncesi eğitimi öğretmenine de bağlıdır. Okul öncesi eğitiminin önemi ve çocuk gelişimi üzerindeki etkisi ele alındığında okul öncesi eğitimi öğretmeni ön plana çıkmaktadır (Yalçın ve diğerleri, 2017). Eğitim kurumunun teknik açıdan donanımlı olması, gerekli araç gereç ve malzemelere sahip olması, uygulanan öğretim programının nitelikli olması, öğretmenlerin mesleki bilgi ve becerileri eğitimi ve çocuğun başarısı ile çocukların okula yönelik tutumunu etkileyecektir.

Eğitim kurumunun donanımları, ailevi özellikler ve öğrencinin özellikleri ile birlikte öğrencinin eğitim hayatını etkileyen en önemli faktörlerden birisi de öğretmendir. Öğretmenlerin hem kişisel hem de mesleki özellikleri çocuğu etkilediğinden bunlar öğretmenin özellikleri son derece önemlidir. Öğretmenin sahip olması gereken özelliklerden bazıları şunlardır (Balcı, 1993, s.39-40; Akdemir, 2017; Sönmez, 1994, s.109-113): Çocukların başarısı değerlendirirken objektif olmalıdır ve öğrencilerle ilişkilerinde tarafsız, yansız davranmalıdır. Çocukların ilgi, beklenti ihtiyaçlarının farkına varıp dikkate almalı ve gerekli olanı yapmaya çalışmalıdır. Benzer şekilde öğrencilerin yaşadığı sorunları fark etmeli ve onların psikolojik ihtiyaçlarına da yanıt bulmalıdır. Çocuklar üzerinde stres ve kaygıyı azaltacak mizah duygusunu taşımali ve yansıtmalıdır. Çocukların bireysel farklılıklarının farkında olmalı ve yönlendirmelidir. Teknolojik gelişmeleri takip etmeli ve ders içeriğine uygun olacak şekilde kullanabilmelidir. Velilerle ve eğitimin diğer paydaşlarıyla iletişim halinde olmalıdır. Etkili erken çocukluk eğitimi uygulamaları için öğretmenler her yaptığı eylemde amaçlı olmalıdır. Amaçlı öğretmenler, verdikleri kararlar hakkında bir amacı olan ve bu amacı açıklayabilen öğretmenlerdir. Amaçlı öğretim, bir erken çocukluk eğitimcisinin kişisel ve profesyonel birçok niteliğini ifade eden karmaşık ve çok boyutlu bir kavramdır. Amaçlı okul öncesi eğitimi öğretmenlerinin bazı mesleki özellikleri sabırlı olmak, mesleklerine gönül vermiş ve istekli olmak, meraklı ve yaratıcı olmaktır (Bredenkamp, 2015, s.3-5). Bu özellikler herhangi bir eğitim düzeyi ya da branş sınırlaması yapılmadan tüm öğretmenlerde bulunması gerektiği düşünülen özelliklerdir ve öğrencinin eğitim hayatını bütünüyle etkileyebilecek özelliklerdir aynı zamanda.

Öğretmenlik sadece bilgi verme rolünü gerektirseydi, bu işi öğretim makineleri, televizyon, radyo gibi araçlarla yapmak mümkün olurdu. Öğretmenin düşünsel tutumu, duygusal tepkileri, çeşitli alışkanlıkları öğrenciyi etkilemektedir. Çoğu zaman öğrenci, öğretmenin anlattığı konudan çok, konuya yaklaşımına dikkat etmekte ve olayları yorumlama biçiminden etkilenmektedir (Büyükkaragöz, Muşta, Yılmaz, ve Pilten, 1998, s.3). Her kariyer yapma kararı gibi küçük çocuklara öğretmenlik yapmayı seçmek birçok faktörü değerlendirmeyi gerektirir. Geleceğin öğretmenlerinin işin gereklerinin neler olduğu ve olası kariyer seçenekleri hakkında bilgi sahibi olması gerekir. En önemlisi, seçtikleri mesleğin talepleri ve getirilerinin kendi güçlü olduğu alanlara, ilgilerine ve kişisel amaçlarına uygun olup olmadığına karar vermelidirler (Colker, 2008 akt. Bredenkamp, 2015, s.12).

Okul yaşantısının başlamasıyla çocuklar ailelerinden sonra öğretmenleriyle yakın ve uzun süreli etkileşim kurarlar. Dolayısıyla öğretmene düşen görev onlara model olmak ve rehberlik yapmaktır (Açıkgöz, 2003 akt. Yalçın, Yalçın, ve Macun, 2017, s.694). Seçbir (2012), toplumsal cinsiyet rollerinin önce ailede öğrenilmeye başladığını ardından okul ve sosyal çevrede pekiştirildiğini ifade etmektedir. Öğrenciler okullarda çeşitli ders materyalleri, etkinlikler ve öğretmen tutum ve davranışları ile kalıplaşmış toplumsal davranışları öğrenmekte ve buna uygun davranmaya başlamaktadır (Gündüz, Tarhan, ve Kılıç, 2015). Kalkınma ve ekonomik büyümenin temel kaynağı olan iş gücünün anlamlı bir bölümü cinsiyete dayalı mesleki ayrımcılık konusuna maruz kalarak, insan

kaynaklarının kötüye kullanılmasına ve ekonominin değişimine uyum sağlama kabiliyetinin azalmasına neden olur. İçinde bulunduğumuz zamanda üretimin küreselleşmesi ve uluslararası rekabetin artması, insan kaynağı ve ekonomilerinin değişime olan esnekliğe dikkatleri çekerek cinsiyete dayanan mesleki ayrımcılığın varlığını kabul eder (Parlaktuna, 2010, s.1218). Toplumsal cinsiyet rolleri, geleneksel olarak kadınlara ve erkeklere uygun görülen kişilik özellikleri ve davranış biçimlerini içeren, içinde bulunduğu kültüre göre şekillenen rollerdir. Cinsiyet rolleri, bireylerin hangi alanları ilgi çekici bulacaklarını ve hangi alanlarda uzmanlaşmaları gerektiği konusundaki algılarını etkilemektedir. Ayrıca bireylerin içinde yaşadığı kültür bazı meslekleri kadınlara, bazılarını ise erkeklere özgü sayarak meslek tercihlerini etkilemektedir (Yalçın ve diğerleri, 2017, s.695).

Çelikten (2005), kadınların toplumsal cinsiyet rollerini benimsediğini ve çalışma hayatında yönetici olmak yerine öğretmen olmayı kendilerine daha uygun gördüklerini belirtmektedir. Bu durumda bir yönüyle kadınların ailevi rollerinin etkili olduğu söylenebilir. Seçbir (2012)'nin belirttiği gibi Fuller (2010) de kız ve erkek öğrencilerin cinsiyet yargılarının ve davranışlarının oluşmasında öğretmenlerin etkisinin olduğunu belirtmektedir. Özellikler erkek çocukların kontrol altına alınmasında erkeklerin, erkek yöneticilerin ya da erkeksi sert tavırlara sahip kadınların daha etkili olduğunu düşünen ebeveynler vardır (İnanlı ve Tunç, 2012). Örneğin Milli Eğitim Bakanlığı'nda bağlı devlet okullarında görev yapan öğretmenlerin 2004 yılında cinsiyet dağılımı % 32,97'si erkek, % 67,03'ü ise kadın şeklindedir (MEB-APK, 2004: 76).

Son yıllarda cinsiyet ayrımı olmaksızın tüm mesleklerde hem kadın hem de erkekler bulunmasına rağmen Türkiye'de dahil olmak üzere birçok ülkede okul öncesi eğitim kurumlarında genellikle kadın öğretmenler görev yapmaktadır. Bu genellemenin içine ilköğretim kademesi de girmektedir. Milli Eğitim Bakanlığı'nın 016-2017 eğitim yılında yayınladığı istatistiklere göre okul öncesinde 2016-2017 döneminde görev yapan 77109 öğretmenden 4429'u erkek iken 72680'i kadındır. Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Olmayan Kurumlarda (Özel) görev yapan 8141 öğretmenin ve Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığına Bağlı Kreş ve Bakımevlerinde görev yapan 8121 öğretmenin tamamı kadındır (Milli Eğitim İstatistikleri, 2017). Bu sayılar arasında büyük fark olduğu açıktır. Kadın ve erkek öğretmen sayısı ve oranının ilk ve orta okul ve lise türlerinde birbirine oldukça yakın olduğu, okul öncesinde ise bu oranların önemli ölçüde farklılaştığı görülmektedir. Bunun sebebinin okul öncesinde eğitim gören çocukların yaş grubunun düşük olması bu nedenle öğretmenlerin toplumsal cinsiyet rollerinin de etkisiyle kadın olmasının tercih edilmesi olarak düşünülebilir.

Amaç

Bu çalışmada okul öncesi öğretmenliği bölümünde eğitim gören öğretmen adaylarının okul öncesi eğitimi öğretmenlerinin cinsiyetine ve cinsiyetin mesleki becerilerine etkisine ilişkin görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu genel amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

1. Okul öncesi öğretmen adaylarının, okul öncesi eğitimi öğretmeni cinsiyetinin ne olması gerektiğine ilişkin görüşleri nelerdir?
2. Okul öncesi öğretmen adaylarının görüşlerine göre, okul öncesi eğitimde öğretmenin cinsiyeti yapılan etkinliklerde önem taşımakta mıdır?
3. Okul öncesi öğretmen adaylarının görüşlerine göre, okul öncesi eğitimde öğretmenin cinsiyeti çocukların öz bakımlarıyla ilgilenmede önem taşımakta mıdır?

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeline, katılımcıların belirlenmesine, verilerin toplanma ve analiz aşamasına ilişkin bilgiler sunulmuştur.

Araştırmanın Modeli

Bu çalışmada nitel araştırma türlerinden durum çalışması kullanılmıştır. Creswell (2007) durum çalışmasını; bir durumun çoklu kaynakları içeren veri toplama araçları (gözlemler, görüşmeler, görsel-ışitseller, dokümanlar, raporlar) ile derinlemesine incelediği ve duruma bağlı temaların tanımlandığı nitel bir araştırma olarak tanımlanmaktadır. Yin (1984) ise durum çalışmasını, var olan

bir olay veya olguyu derinlemesine ve olduğu gibi ortaya koymayı amaçlayan bir araştırma türü olarak tanımlanmaktadır. Durum çalışmasında bir durum ele alınmakta ve tüm yönleri ile betimlenmektedir. Bu çalışmada okul öncesi eğitimi öğretmenlerinin cinsiyeti durum olarak belirlenmiş ve öğretmen adaylarının bu konudaki görüşleri ortaya koyulmuştur.

Katılımcıların Belirlenmesi

Araştırma, Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi ve Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Eğitim Fakültesi okul öncesi öğretmenliği bölümünde eğitim gören 41 öğrenci ile yapılmıştır. Öğrencilerin çeşitli demografik özelliklerine ilişkin bilgiler Tablo.1’de yer almaktadır. Katılımcıların belirlenmesinde, veri çeşitliliğini ve olabilecek tüm bakış açılarını yansıtabilmek adına belirlenen iki üniversitedeki katılımcıların belirlenmesinde maksimum çeşitlilik sağlanmaya çalışılmıştır. Bu amaçla cinsiyet, eğitim alınan üniversite, kaçınıcı sınıfta oldukları, yaşları, okul öncesi eğitim alıp almadıkları, eğer aldılarsa kendi öğretmenlerinin cinsiyeti değişkenleri göz önünde bulundurularak ve gönüllülük esas alınarak katılımcılar belirlenmiştir.

Tablo 1. Katılımcıların Cinsiyetlerine İlişkin Bilgiler

Üniversite	Cinsiyet		Sınıf			Okul öncesi eğitim alma durumları		Yaş	
	Kadın	Erkek	1	2	3	Evet	Hayır	18-20	20+
Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi	29	1	30			22	8	21	9
Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi	6	5	7	4		8	3	4	7
Toplam	35	6	37	4		30	11	25	16

Tablo 1.’de katılımcıların öğrenim gördükleri üniversiteye ve cinsiyete göre dağılımı verilmiştir. Çalışmaya katılan okul öncesi öğretmen adaylarının 35’i kadın, 6’sı erkektir. Okul öncesi eğitim alan katılımcıların tamamının okul öncesi eğitimi öğretmenlerinin cinsiyeti kadındır.

Veri Toplama Aracı

Okul öncesi öğretmenliği bölümü öğrencilerinin okul öncesi eğitimi öğretmenlerinin cinsiyetlerinin mesleki bilgi ve becerileri ile ilişkili görüşlerini belirlemek için yarı yapılandırılmış görüşme formu geliştirilmiştir. Görüşme formunda yer alan soruların belirlenmesinde alanyazından faydalanılmış ve oluşturulan sorular ile ilgili iki ölçme ve değerlendirme uzmanı ile bir dil uzmanının görüşüne başvurulmuştur. Öncelikle ölçme ve değerlendirme uzmanlarının görüşleri doğrultusunda bir soru değiştirilmiş ve bir soru eklenmiştir, ardından dil uzmanının görüşleri alınarak redaksiyon yapılmış ve formun son halinde 5 soruda karar kılınmıştır.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Verilerin toplanmasında her bir katılımcı ile birebir görüşmeler yapılmıştır ve görüşmeler 10 ile 25 dakika arasında yaklaşık 10 güne yayılan bir süreçte gerçekleştirilmiştir. Ses kaydı alınmasını istemeyen adayların görüşlerini yazmaları istenmiş, verdikleri yanıtlar doğrultusunda daha detaylı bilgi vermesi istenmesi durumunda sözel olarak sorular yöneltilmiş ve katılımcının verdiği yanıtlar not edilmiştir. Bazı katılımcılar belirli sorularda fikrinin olmadığını belirterek yanıt vermek istememiştir bu nedenle bu katılımcıların görüşleri ilgili soruda değerlendirmeye alınmamıştır. Bazı katılımcılar ise evet ve hayır gibi yanıtlar vermiş ancak gerekçesini belirtmesi istendiğinde yanıt vermemiştir. Bu yanıtlar da ilgili sorularda analiz dışı bırakılmıştır. Örneğin okul öncesi eğitimde öğretmen cinsiyeti etkinlik düzenlemede bir avantaj ya da dezavantaj yaratır mı sorusuna evet kadınlar daha avantajlıdır yanıtını veren katılımcıdan neden daha avantajlı olduğunu açıklaması istendiğine yanıt alınmadıysa bu katılımcının ilgili sorudaki yanıtı analiz dışı bırakılmıştır.

Yarı yapılandırılmış görüşme formu ile elde edilen veriler öncelikle yazıya dönüştürülmüştür ve ardından betimsel içerik analizine tabi tutulmuştur. Kodlama ile açık, anlaşılır, binişik olmayan kategoriler oluşturulması, temelde güvenilir bir analiz sürecinin göstergesidir (Bilgin, 2006). Bu yolla öncelikle kodlama kuralları belirlenmiş ardından kodlamalar yapılarak kategori ve temalar elde edilmiştir. Kodlama, kategori ve tema oluşturma işlemleri iki farklı kodlayıcı tarafından

gerçekleştirilmiştir. Her iki araştırmacı da ayrı ayrı tüm yanıtları soru bazında değerlendirerek kodlamalar yapmıştır ardından kategorileri ve temaları oluşturmuştur. Daha sonra yapılan kodlamalar kıyaslanmış ve kategori ve temalar yeniden karşılaştırılmıştır. Araştırmacılar dışında bir başka ölçme ve değerlendirme uzmanından kodlama, kategori ve tema işlemlerini incelemesi istenmiştir, bu sayede araştırmacıların gözünden kaçabilecek hatalar giderilmeye çalışılmıştır. Kodlayıcılar arası uyum Miles ve Huberman (1994) tarafından önerilen $((Uzlaşma\ sayısı)/(Uzlaşma\ sayısı+Uzlaşmama\ sayısı))$ formül ile, her üç araştırma sorusu için ayrı ayrı hesaplanmış ve ilk araştırma sorusu için %87, ikinci araştırma sorusu için %89 ve üçüncü araştırma sorusu için %86 olarak hesaplanmıştır. Miles ve Huberman (1994), kodlayıcılar arası uyumun bir güvenilirlik kanıtı olduğunu ve yüksek olmasının kodlayıcılar arası uyuma ve güvenilirliğe kanıt olduğunu ifade etmektedir. Kodlayıcılar arası uyumun %70 den yüksek olması güvenilirliğe ilişkin bir kanıttır (Tavşancıl ve Aslan, 2001).

BULGULAR ve YORUM

Bu bölümde, araştırma amacı çerçevesinde cevap aranan araştırma sorularına ilişkin bulgulara ve yorumlara yer verilmiştir. İlk olarak okul öncesi eğitimi öğretmen adaylarının mesleklerinde cinsiyetin önemine ilişkin görüşlerine yer verilmiştir. Ardından okul öncesi eğitimi öğretmen adaylarının görüşlerine göre, okul öncesi eğitimde öğretmenin cinsiyeti yapılan etkinliklerde önem taşımakta mıdır? ve okul öncesi eğitimi öğretmen adaylarının görüşlerine göre, okul öncesi eğitimde öğretmenin cinsiyeti çocukların öz bakımlarıyla ilgilenmede önem taşımakta mıdır? sorularına bulunan yanıtlar sunulmuştur. Tablolar halinde sunulan bulgular, kategori, tema ve frekansları içermektedir. Çalışmada katılımcı sayısı 41'dir ancak katılımcıların tamamı her kategoride görüş belirtmemiştir. Fikri olmadığını belirten katılımcıların görüşleri dahil edilmeden analiz süreci gerçekleştirilmiştir.

Okul öncesi öğretmen adaylarının, okul öncesi eğitimi öğretmeni cinsiyetinin ne olması gerektiğine ilişkin görüşleri nelerdir?

Araştırmanın yanıt aranan birinci alt sorusu “Okul öncesi eğitimi öğretmen adaylarının, okul öncesi eğitimi öğretmenlerinin cinsiyeti ne olması gerektiğini düşünmektedirler?” sorusudur. Bu soruyla öğretmen adaylarının, okul öncesi eğitimi öğretmenin cinsiyetinin ne olması gerektiğini düşündükleri ve kadın ya da erkek olmasının önemli olup olmadığının ve gerekçelerinin ortaya konulması amaçlanmıştır.

Tablo.2’de okul öncesi eğitimi öğretmeni adaylarının okul öncesi eğitimi öğretmenlerinin cinsiyeti üzerine görüşleri duyuşsal, sosyal, bilişsel ve mesleki olmak üzere dört farklı tema ve bu temalar altında annelik duygusu, sabır, hoşgörü, şefkat, çocukların çekingen yapısını aşabilmek, iletişim, ilgi, dikkat ve çocuk eğitimine uygunluk olmak üzere sekiz farklı kategoride sınıflandırılmıştır.

Tablo.2 Okul Öncesi Öğretmenlerinin Kadın Olması Gerektiğine İlişkin Görüşlerin Dağılımı

Tema	Kategori	Katılımcılar	Frekans
Duyuşsal	Annelik duygusu	K1-K5-K6-K20-K24-K32-K33	7
	Hoşgörü ve Sabır	K7	1
	Şefkat	K33	1
Sosyal	Çocukların çekingen yapısını aşabilmek	K35	1
	İletişim	K24	1
	İlgi	K29	1
Bilişsel	Dikkat	K25	1
Mesleki	Çocuk eğitimine uygunluk	K2-E3	2

Tablo.2 incelendiğinde okul öncesi eğitimi öğretmen adaylarının, okul öncesi eğitimi öğretmenlerinin cinsiyetinin kadın olması gerektiğini belirtenlerin neden kadın olması gerektiğini düşündüklerine ilişkin açıklamalarına ilişkin tema ve kategoriler sunulmuştur. Duygusal temasında görüş bildirenlerin 7'sinin kadınların annelik duygusuna sahip olduğu, 1'inin kadınların erkeklere oranla daha hoşgörülü ve sabırlı olduğu, 1'inin kadınların şefkatli olduğu, sosyal temasında görüş bildirenlerin 1'inin kadın öğretmenlerin çocukların çekingen yapısını daha rahat aşabileceği düşüncesinden dolayı, 1'inin çocuklarla daha rahat iletişim kuracağından, 1'inin çocuklara karşı daha ilgili olduğundan, Bilişsel temasında görüş bildiren 1 kişinin okul ortamında daha dikkatli davranabileceği ve Mesleki temada görüş bildiren 2 kişinin kadın öğretmenlerin çocuk eğitimine daha uygun olacağı yönünde görüş bildirdiği bulgusu elde edilmiştir. Aşağıda her bir tema ve kategori açıklanarak örnek ifadelerle yer verilmiştir.

Duyuşsal

Bu tema altında sınıflandırılan görüşler, kadınların annelik duygusuna sahip olduğu ve kadınların erkeklere göre daha sabırlı, hoşgörülü ve şefkatli olduğu için okul öncesi eğitimi öğretmenlerinin kadın olması yönündedir. Bu tema altında oluşan annelik duygusu, sabır, hoşgörü ve şefkat kategorileri aşağıdaki örnek ifadelerle açıklanmıştır.

Annelik Duygusu: Bu kategoride sınıflandırılan görüşler, kadınların annelik içgüdüsüne sahip olduğu bu nedenle çocuklarla daha iyi anlaşacağı ve ilgileneceği bu yüzden okul öncesi eğitimi öğretmenlerinin kadın olması gerektiği yönündedir.

K20: “... Bayan olmalıdır. Çünkü bayanlar annelik içgüdüsünün verdiği hassaslıkla yaklaşır çocuğa.”

Sabır ve Hoşgörü: Bu kategoride oluşan görüş, kadınların erkeklere göre daha sabırlı ve hoşgörülü olduğu yönündedir. Bundan dolayı okul öncesi eğitimi öğretmenlerinin kadın olması gerektiğini savunan görüşler bulunmaktadır.

K7: “ ... Bayan olmalıdır. Çünkü bayanlar daha sabırlı ve hoşgörülü oluyorlar.”

Şefkat: Bu kategoride oluşan görüş, kadınların annelik içgüdüsüne sahip olduğundan erkeklere göre daha şefkatli olduğu yönündedir. Bundan dolayı okul öncesi eğitimi öğretmenlerinin kadın olması yönünde görüşler yer almaktadır.

K33: “Bence önemlidir. Çünkü bir bayan annelik içgüdüsüyle hareket eder ve daha şefkatli davranır.”

Sosyal

Bu tema altında sınıflandırılan görüşler, kadın öğretmenlerin çocuklarla daha iyi ilgileneceği ve daha iyi iletişim kurabileceği yönündedir. Ayrıca kız çocuklar erkek çocuklara oranla daha çekingen bir yapıya sahip olduğu için kadın öğretmenlere kendini daha rahat ifade edebileceği görüşüne dair ifadeler bulunmaktadır.

İletişim: Bu kategoride yer alan görüşler, kadınların erkeklere oranla çocuklarla daha iyi anlaşacağı yönündedir. Bu yüzden okul öncesi eğitimi öğretmenlerinin kadın olması gerektiğini ifade eden görüşler bulunmaktadır.

K24: “...kadınlar doğaları gereği çocuklarla daha iyi anlaşır onları daha iyi anlıyorlar.”

İlgi: Bu kategoride sınıflandırılan görüş, kadınların çocuklarla daha ilgileneceğinden dolayı okul öncesi eğitimi öğretmenlerinin kadın olması yönündedir.

K29: “Bayan olmalıdır. Çocuklarla daha iyi ilgileneceğini düşünüyorum.”

Çocukların çekingen yapısını aşabilmek: Bu kategoride oluşan görüş, özellikle kız çocuklar erkeklere göre daha çekingen bir yapıya sahip olduğundan dolayı çocukların kendini daha rahat ifade edebilmesi adına okul öncesi eğitimi öğretmenlerinin kadın olması yönündedir.

K25: “Kadın olmalıdır. Çünkü erkek çocukları kızlara göre daha atılgandır. Herhangi bir şey isterken çekinmezler ama kızlar daha çekingen olur.”

Bilişsel

Bu tema altında sınıflandırılan görüş, kadın öğretmenlerin erkek öğretmenlere göre çocuklarla daha dikkatli ilgileneyeceği yönündedir.

Dikkat: Bu kategorideki görüşler kadınların doğası gereği çocuklara daha dikkatli yaklaşacağı ve çocukların ihtiyaçlarıyla daha titizlikle ilgileneyeceği yönündedir.

K25: “Bence bayan olması daha iyidir... Çünkü bayan her konuda daha titiz ve daha dikkatlidir.”

Mesleki

Bu tema altında, kadın okul öncesi eğitimi öğretmenlerinin çocuğa verilen eğitim açısından daha uygun olacağı yönündeki görüşler sınıflandırılmıştır.

Çocuk eğitimine uygunluk: Bu kategorideki görüşler, kadınların çocuk eğitimi konusunda daha bilinçli olduğu yönündedir.

K2: “...bayan olması daha iyi olur. Çünkü bayanların çocukların eğitiminden daha iyi anladıklarını düşünüyorum.”

Tablo.3’de ise katılımcıların okul öncesi eğitimde öğretmenin cinsiyetinin önemli olmadığına dair görüşlerin bu düşünceye sahip olma nedenlerine ilişkin bulgular sunulmuştur.

Tablo 3. Okul Öncesi Eğitimi Öğretmenlerinin Cinsiyetinin Önemli Olmadığına İlişkin Görüşlerin Dağılımı

Tema	Kategori	Katılımcılar	Frekans
Duyuşsal	Mesleği severek yapma	K9-K17-K19-K31	4
	Çocukları sevme	K17	1
	Sabır ve Hoşgörü	E2	1
Bilişsel	Meslek bilincine sahip olma	K28	1
	İletişim	K15	1
Sosyal	Çocuğun aile ortamında bulunması	K11-K14	2
	Sınıfların karma olması	K13	1
Mesleki	İlgi-Bilgi-Beceri düzeyi	E1-E4-K12-K18-K22-K24-K30	7
	Verilen eğitim kalitesi	E1-E6-K30-K34	4

Tablo.3 incelendiğinde okul öncesi öğretmen adaylarının, okul öncesi eğitimi öğretmenlerinin cinsiyetinin önemli olmadığına dair görüşlerine ilişkin açıklamaları, 4’ünün öğretmenlerin mesleğini severek yapması, 1’inin çocukları sevmesi, 1’inin sabır ve hoşgörü sahibi olması, 1’inin öğretmenin meslek bilincine sahip olması, 1’inin öğretmenin iletişim becerilerinin iyi olması, 2’sinin çocuğun aile ortamında bulunması, 1’inin zaten sınıfların karma olması, 7’sinin öğretmenin ilgi, bilgi ve beceri düzeyinin yeterli olması ve 4’ünün çocuğa verilen eğitimin kalitesinin önemli olması gerektiği yönündedir. Aşağıda her bir tema ve kategori açıklanarak örnek ifadeler yer verilmiştir.

Duyuşsal

Bu tema altında sınıflandırılan görüşler, okul öncesi eğitimde öğretmenin cinsiyetinin önemli olmadığı, önemli olan bireyin mesleğini severek yapması ve çocukları sevmesi olduğu yönündedir. Ayrıca bu temada, birey çocuklara karşı sabırlı ve hoşgörülü olduğu sürece cinsiyetin farklılık yaratacak bir faktör olmayacağı yönünde görüşler bulunmaktadır.

Mesleği severek yapma: Her birey sevdiği mesleği yapmalıdır. Özellikle öğretmenlik mesleğini seçen bireyler, bu işe gönül vermiş olmalıdırlar. Çünkü onların işi çocuklardır. Gelecek

nesilleri iyi yetiştirebilmek, ülkeye sağlam karakterli çocuklar kazandırabilmek için öğretmenlik mesleğinin severek yapılması gerekmektedir.

K19: “Cinsiyetin önemli olmadığını düşünüyorum. Öğretmenlik sevgi ile yapılan bir meslektir.”

Çocukları sevmek: Bireyin okul öncesi eğitimi öğretmenliği mesleğini seçebilmesi için çocukları sevmesi gerekmektedir. Çocukları sevmeyen bir birey okul öncesi eğitimi öğretmeni olduysa bu durum kendi için de çocuklar için de olumsuz sonuçlar doğuracaktır.

K17: “Okul öncesi eğitimde öğretmenin cinsiyeti önemli değildir. Önemli olan kadın da olsa erkek de olsa mesleğini severek yapması, çocukları seven bir yapısı olmasıdır.”

Sabır ve hoşgörü: Bir okul öncesi eğitimcisinin çocuklara karşı sabırlı ve hoşgörülü olması gerekmektedir. Bu kişilik özelliklerine sahip olan birey öğretmenlik sürecinde mesleğini olması gerektiği gibi yerine getirecektir.

E2: “Önemli değildir. Çünkü öğretmenlik yapacak kişinin, duygusal gibi özellikleri önem taşımaktadır. Sabırlı, hoşgörülü vb. özellikte değilse cinsiyetin ne olduğunun önemi yoktur.”

Bilişsel

Bu tema altındaki görüş okul öncesi eğitimde öğretmenin cinsiyetinin önemli olmadığı, önemli olan bireyin yaptığı mesleğin bilincinde olması gerektiği yönündedir.

Meslek bilincine sahip olmak: Öğretmenlik mesleği kutsal bir meslektir. Öğretmenlik yapan bireyler mesleğini icra ederken yaptığı mesleğin önemini bilmelidirler.

K28: “Cinsiyeti fark etmez. Bilinçli bir eğitim görevlisi olması yeterlidir.”

Sosyal

Bu tema altında sınıflandırılan görüşler, çocukların ailelerinde anne ve baba olarak iki cinsiyeti de gördüğü bu yüzden öğretmenin kadın veya erkek olmasının bir ayrıcalık yaratmayacağı yönündedir. Ayrıca çocuklar sınıfta karma eğitim almaktadırlar. Dolayısıyla öğretmenin cinsiyeti çocuk açısından fark etmeyecektir. Bireyin çocuklarla kurduğu iletişim de önemli bir faktördür. Öğretmenin çocuklarla arasındaki iletişim ne kadar sağlam olursa çocukları anlayabilmesi o kadar rahat olacaktır.

Aile ortamı: Bu kategoride sınıflandırılan görüş, çocuğun aile ortamında zaten anne ve baba olmak üzere iki cinsiyeti de gördüğü ve okul ortamında da öğretmenin cinsiyeti çocuk için tercih konusu olmayacağı yönündedir.

K14: “Önemli değildir. Aile anne, baba ve çocuktan oluşan bir bütündür.”

Karma eğitim: Çocuklar okulda karma eğitim aldıkları için eğitimcinin cinsiyeti çocuk açısından farklılık yaratacak bir faktör değildir.

K13: “Önemli değil çünkü sınıflar karma.”

İletişim: Öğretmen çocuğun seviyesine inemediği sürece cinsiyetin eğitimde önemli bir etkisi olamayacaktır.

K15: “...öğretmenin cinsiyeti önemli değildir. Önemli olan çocukların seviyesine inebilmesi ve onlarla iyi iletişim kurabilmesi.”

Mesleki

Bu tema altında sınıflandırılan görüşler, öğretmenin cinsiyetinden çocuk öğretmenin bilgi ve beceri düzeyi ve çocuklara verdiği eğitim kalitesinin önemli olduğu yönündedir.

Bilgi-Beceri düzeyi: Bu kategoride sınıflandırılan görüş, öğretmenin aldığı eğitimi uygulamaya doğru bir şekilde yansıtabilmesi yönündedir.

K12: “Önemli değildir cinsiyeti. Önemli olan öğretmenin bilgi ve becerisidir.”

Eğitim kalitesi: Bu kategoride sınıflandırılan görüş, öğretmenin çocuklara verdiği eğitimin kaliteli olması yönündedir, öğretmenin kadın veya erkek olması verilen eğitimi etkilemez.

E6: “*Bence cinsiyet önemli değildir. Çünkü insanın dili, dini, ırkı, cinsiyeti önemli bir faktör değildir. Önemli olan mesleğini nasıl yaptığıdır.*”

Katılımcıların 25’i okul öncesi eğitimi öğretmenin cinsiyeti fark etmez, 16’sı ise okul öncesi eğitimi öğretmeni kadın olmalı görüşündedir. Verilen cevaplardan öğretmenin cinsiyeti fark etmez diyenlerin sayısı fazladır. Her iki görüşü benimseyenlerin de argümanlarının benzer olduğu görülmektedir ancak okul öncesi eğitimi öğretmeni kadın olmalıdır diyen görüşler göz önünde bulundurulduğunda bunların temelinde daha anaç duygu ve beklentilerin yattığı görülmektedir.

Okul öncesi öğretmen adaylarının görüşlerine göre, okul öncesi eğitimde öğretmenin cinsiyeti yapılan etkinliklerde önem taşımakta mıdır?

Araştırmanın yanıt aranan ikinci soru olan, okul öncesi öğretmen adaylarının görüşlerine göre, okul öncesi eğitimde öğretmenin cinsiyeti yapılan etkinliklerde önem taşımakta mıdır? sorusuna belirtilen görüşler içerik analizi yapılarak raporlaştırılmıştır. Bu soruda görüş bildiren katılımcıların ifadeleri doğrultusunda iki yaklaşım oluşmuştur. Öğretmen cinsiyetinin önemli olduğu ve kadın olması gerektiği yönelimi ile öğretmen cinsiyetinin etkinlik planlamada etkili olmayacağı görüşüdür. Bu iki görüşün gerekçeleri ayrı ayrı Tablo.4 ve Tablo.5’de sunulmuştur.

Tablo 4. Katılımcıların Okul Öncesi Eğitimi Öğretmenin Kadın Olmasının Etkinlik Planlamada Avantaj Yarattığına İlişkin Görüşler

Tema	Kategori	Katılımcılar	Frekans
Duyuşsal	Etkinlikleri severek yapma	K1	1
Sosyal	Aktiflik	K7	1
Kişisel	İki cinsin de kendi cinsine göre etkinlik düzenlemesi	K6	1

Tablo.4’te okul öncesi öğretmenliği bölümü öğrencilerinin, eğitimde etkinlik planlamada, öğretmen cinsiyetinin kadın olmasının avantaj yaratacağına ilişkin görüşlerine ait kategori ve temalar sunulmuştur. 1’inin etkinlikleri severek yapma, 1’inin etkinlik esnasında aktif olma, 1’inin iki cinsin de kendi cinsine göre etkinlik düzenlediği için öğretmen cinsiyetinin önemli olduğu yönündedir. Aşağıda her bir tema ve kategori açıklanarak örnek ifadeler yer verilmiştir.

Duyuşsal

Etkinlikleri severek yapma: Bu kategori altında sınıflandırılan görüş, kadın öğretmenlerin etkinlik düzenlemeyi daha çok sevdiği için çocuklar açısından daha yararlı olacağı yönündedir.

K1: “*Kısmen olabilir çünkü bayan öğretmenler etkinlikleri daha çok severler.*”

Sosyal

Aktiflik: Bu kategori altında sınıflandırılan görüş, kadın öğretmenlerin etkinlik uygulaması esnasında daha aktif oldukları yönündedir.

K7: “*Evet. Kadın öğretmenler yapılan etkinliklerde daha aktif oluyorlar.*”

Kişisel

İki cinsin de kendi cinsine göre etkinlik düzenlemesi: Bu kategori altında sınıflandırılan görüş, her iki cinsin de kendi kişilik özelliklerine göre etkinlik düzenlediği yönündedir. Çocuklar açısından bu durum göz önünde bulundurulmalıdır.

K6: “*Evet. Erkekler erkeklere göre kadınla kadınlara göre etkinlik düzenlerler.*”

Yukarıda okul öncesi eğitimde yapılan/yapılacak olan etkinliklerde cinsiyetin önemli bir faktör olduğu görüşüne ilişkin ifadeler bulunmaktadır.

Aşağıda bulunan Tablo.5'te okul öncesi eğitimde düzenlenen etkinliklerde cinsiyetin önemli olmadığına görüşüne sahip okul öncesi öğretmen adaylarının neden önemli olmadığına ilişkin görüşlerinin kategori ve temaları yer almaktadır.

Tablo 5. Katılımcıların Okul Öncesi Eğitimi Öğretmenin Cinsiyetinin Etkinlik Planlamada Etkili Olmadığına İlişkin Görüşler

Tema	Kategori	Katılımcılar	Frekans
Sosyal	Yaklaşım	K26	1
	Aktiflik	K24	1
	Farklı rollere bürünme	K30-K34	2
Motor Beceriler ve Kişisel Gelişim	Yatkınlık	K13-K16-K18	3
Mesleki	Kaliteli Eğitim	K17-K22-K33-K35	4
	Plan/Programaya Uyuma	E2-K15	2

Tablo.5'te okul öncesi öğretmenliği öğrencilerinin, etkinlik planlamada öğretmen cinsiyetine önemli olmadığına ilişkin görüşlerine ait tema ve kategoriler sunulmuştur. Katılımcıların ifadeleri doğrultusunda üç farklı tema ve bu temalar altında altı farklı kategori oluşturulmuştur. Aşağıda her bir tema ve kategori açıklanarak örnek ifadeler yer verilmiştir.

Sosyal

Bu tema altında sınıflandırılan görüşler, önemli olanın öğretmenin cinsiyetinden çok düzenlediği etkinliklerdeki aktiflik düzeyi, etkinlik esnasında çocuklara yaklaşımı ve yapılan etkinliğe göre farklı rollere bürünebilmesi olduğu yönündedir. Aşağıda her bir kategori açıklanarak örnek ifadeler sunulmuştur.

Aktiflik: Bu kategoride öğretmenin etkinlik esnasında aktif olması gerektiğine ilişkin görüşler yer almaktadır.

K24: “*Öğretmenin cinsi önemli değildir. Çünkü enerjik ve aktif olmaları yeterli bu da her iki cinsiyette de var.*”

Yaklaşım: Bu kategoride sınıflandırılan görüş, öğretmenin etkinlik esnasında çocuğa yaklaşımının önemli olduğu yönündedir.

K26: “*Yapılan etkinliklerde öğretmenin cinsiyeti önemli ve belirleyici değildir. Öğretmenin yaklaşımı önemlidir.*”

Farklı rollere bürünme: Bu kategoride öğretmenin cinsiyeti önemsiz düzenlenen etkinliğin gidişatına göre yeri geldiğinde farklı rollere bürünebilmesinin önemli olduğuna ilişkin görüşler yer almaktadır.

K30: “*Toplum olarak bu meslek sahiplerinin kadınlar olduğu düşünülüyor. Nasıl ki bir kadın öğretmen yaptığı etkinlikte yeri geldiği zaman bir erkek karaktere bürünmesi gerektiğinde bunu yapabiliyor ya da etkinliklere göre kendini her şekilde moda girdirebiliyorsa cinsiyetin bir önemi yoktur aynı şeyi bir erkek öğretmen de yapabilir.*”

Motor beceriler ve kişisel gelişim

Bu tema altında oluşan görüşler, öğretmenin cinsiyetinden çok el becerilerinin iyi olması ve etkinlik düzenlemede kendini geliştirmesinin önemli olduğu yönündedir.

Yatkınlık: Bu kategoride oluşan görüş, öğretmenin etkinliklere yatkınlığı varsa cinsiyetinin önemli olmadığı yönündedir.

K13: “*Hayır. Yine aynı şekilde öğretmenin yatkınlık ve kendini geliştirmesiyle ilgilidir.*”

Mesleki

Bu tema altında toplanan görüşler, öğretmenin cinsiyetinin değil verdiği eğitimin kaliteli olması yönündedir. Ayrıca düzenlenen etkinliklerde belirli plan ve programlara uyulduğu için cinsiyetin bir etkisi olmadığına dair görüşler yer almaktadır.

Kaliteli öğretim: Bu kategorideki görüş, çocuklara verilen eğitimin kaliteli olması gerektiği yönündedir. İyi eğitim almış bir öğretmen cinsiyeti önemli olmaksızın çocuklara eğitim verebilir.

K17: “Okul öncesi eğitimde yapılan etkinliklerde öğreten kişinin cinsiyeti önemli olmamalıdır. Önemli olan iyi bir şekilde öğretebilmesidir.”

Plan/Programa uyma: Bu kategorideki görüş, etkinlikleri düzenlerken belirli olan plan ve programlara uyulduğu için öğretmen cinsiyetinin önemli olmadığı yönündedir.

K15: “Okul öncesi eğitim ve öğretimde etkinlikler belirli bir plan ve programa göre belirlenir ve öğrencilere uygulanır. Öğretmenin erkek ya da bayan olması fark etmez çünkü verilen plan ve programa göre eğitim vermek zorundadır.”

Yukarıda okul öncesi öğretmenliği öğrencilerinin, okul öncesi eğitimde yapılacak/yapılan etkinliklerde öğretmen cinsiyetinin önemli bir faktör olup olmadığı üzerine görüşleri ele alınmıştır. Katılımcıların 3’ü okul öncesi eğitimde etkinlik düzenlemede cinsiyet faktörünü önemli bulurken kalan 13 katılımcı cinsiyetin önemli bir faktör olmadığı görüşündedir.

Okul öncesi öğretmen adaylarının görüşlerine göre, okul öncesi eğitimde öğretmenin cinsiyeti çocukların öz bakımlarıyla ilgilenmede önem taşımakta mıdır?

Aşağıda okul öncesi öğretmen adaylarının, okul öncesi eğitimde çocukların öz bakımlarıyla ilgilenmede öğretmen cinsiyetinin önemli olup olmadığı konusundaki görüşlerine ilişkin tema ve kategoriler sunulmuştur. Etkinlik düzenlemede öğretmen cinsiyetinin önemli olup olmadığı sorusuna verilen yanıtlarda olduğu gibi, bu soruya verilen yanıtlar çocukların öz bakım becerileriyle ilgilenme konusunda da kadın öğretmenlerin daha avantajlı olacağı ve cinsiyetin bir fark yaratmayacağı yönünde iki farklı görüş altında sınıflanmıştır. Öncelikle kadın öğretmenlerin avantajlı olacağı görüşüne sahip öğretmen adaylarının görüşlerine ilişkin tema ve kategoriler Tablo 6’da ardından cinsiyetin önemli olmadığına ilişkin görüşlere yönelik tema ve kategoriler Tablo 7’de sunulmuştur.

Tablo 6. Okul Öncesi Eğitimde Kadın Öğretmenlerin Çocukların Öz Bakımlarıyla İlgilenmede Avantajlı Olduğuna İlişkin Görüşlere Ait Tema ve Kategoriler

Tema	Kategori	Katılımcılar	Frekans
Duyuşsal	Annelik duygusu	E3-E5-K6-K7-K21-K23-K24-K32-K33-K35	10
	Rahatlık	K2-K19-K20-K25-K28-K35	6
	Sabır	K5	1
Gelişimsel	Çocukların kritik dönemde olması	K34	1
	Çocuklarda ahlak gelişimi	K3	1
Toplumsal	Erkek öğretmen uygun olmaz	K1-K11	2
	Çocuk istismarı	K31	1
	Algı	K13	1

Tablo.6 incelendiğinde okul öncesi öğretmen adaylarının, okul öncesi eğitimde çocukların öz bakımlarıyla ilgilenmede öğretmenin kadın olmasının avantajlı olacağına ilişkin görüşler, üç farklı tema ve bu temalar altında yer alan sekiz farklı kategori ile gerekçelendirilmiştir. Buna göre, 10’u annelik duygusu, 6’sı rahatlık, 1’i sabır, 1’i çocukların kritik dönemde olması, 1’i çocuklarda ahlak gelişimi, 2’si erkek öğretmenlerin uygun olmayacağı, 1’i çocuk istismarı ve 1’i toplumsal algı kategorileriyle bağdaştırılmasıyla öğretmenin kadın olması gerektiği yönündedir. Aşağıda her bir tema ve kategori açıklanarak örnek ifadeler yer verilmiştir.

Duyuşsal

Bu tema altında sınıflandırılan görüşler, kadın öğretmenlerin annelik duygusuna sahip olduğu ve kadınlar erkeklere göre daha sabırlı olduğu için çocukların öz bakımlarıyla daha rahat bir şekilde ilgilenileceği yönündedir.

Annelik duygusu: Bu kategori altında oluşturulan görüş kadınların annelik içgüdüsüne sahip olmasından dolayı çocukların öz bakımlarıyla daha iyi ilgilenileceği yönündedir.

E3: “Çocukların öz bakımlarıyla ilgilenmede öğretmenin cinsiyeti önemli olabilir. Annelik içgüdüsü.”

Sabır: Bu kategori altında oluşturulan görüş, kadınların erkeklere göre daha sabırlı bir yapıya sahip olmasından dolayı çocukların öz bakımlarıyla daha iyi ilgilenileceği yönündedir.

K5: “Önemlidir. Çünkü kadınlar çocuklara karşı daha sabırlıdır.”

Rahatlık: Bu kategori altında oluşturulan görüş, kadın öğretmenlerin çocuklara daha rahat yaklaşacağından dolayı çocukların öz bakımlarıyla daha rahat ilgilenileceği yönündedir.

K2: “Öz bakımlarıyla sadece sözlü olarak ilgilenmek dışında öğretmenlerin kadın olması birebir öz bakımına yardımcı olması açısından önemli ve gereklidir.”

Gelişimsel

Bu tema altında sınıflandırılan görüşler, çocukların öz bakım becerilerini kazanmada kritik dönemde olduğu için kadın öğretmenlerin kazanımları çocuklara daha iyi kazandıracığı yönündedir. Ayrıca çocuklarda ahlak gelişiminin olumlu olarak tamamlanması için öğretmenin kadın olması görüşü yer almaktadır.

Kritik dönem: Bu kategori altında sınıflandırılan görüş okul öncesi dönem çocuklarının kritik dönemde olduğu ve kadın öğretmenin çocuklara daha fazla kazanım sağlayacağı yönündedir.

K34: “Bence önemlidir. Kadın öğretmenler çocukların bakımlarıyla daha çok ilgilenir. Çünkü o dönemde çocuklar tuvalet, yemek eğitimi alma gibi davranışlara açıktır.”

Ahlak gelişimi: Bu kategori altında sınıflandırılan görüş, çocuğa mahremiyet duygusu kazandırmak adına öz bakımlarıyla kadın öğretmenlerin ilgilenmesi gerektiği yönündedir.

K3: “Okul öncesi eğitimde çocukların öz bakımlarıyla ilgilenmede cinsiyet önemlidir. Çünkü çocuklarda mahremiyet duygusu kazandırılması gerekir.”

Toplumsal

Bu tema altında sınıflandırılan görüşler, toplumun öğretmenlerin kadın olması algısına sahip olduğu için kadın öğretmenin daha uygun olacağı yönündedir. Ayrıca son zamanlarda artan çocuk istismarı olaylarına mahal vermemek için öğretmenin kadın olması gerektiğine dair görüşler de bulunmaktadır.

Algı: Bu kategori altında sınıflandırılan görüş, toplumda kadınların bu konuda daha becerikli olduğu ve bu konunun kadınların görevi gibi görülmesinden dolayı çocukların öz bakımlarıyla daha iyi ilgilenileceği yönündedir.

K13: “Evet. Çünkü toplumumuzda çocukların temizlik ve bakımı noktasında kadınlar ön plandadır. Bu sebepten bu konuda kadınlar daha iyidir.”

Uygunluk: Bu kategori altında sınıflandırılan görüş, erkek öğretmenlerin çocukların, özellikle kız çocukların, öz bakımıyla ilgilenmesinin doğru olmayacağı yönündedir.

K1: “Evet bayan olmalıdır. Çünkü erkek öğretmenlerin kız öğrencilerin öz bakımlarıyla ilgilenmesi uygun olmaz.”

Çocuk istismarı: Bu kategori altında sınıflandırılan görüş, çocuk istismarı gibi olaylara olanak tanımamak adına çocukların öz bakımlarıyla kadın öğretmenlerin ilgilenmesi yönündedir.

K31: “Aslında burada cinsiyet önemlidir. Çünkü son zamanlarda çocuk istismarları fazlaca artmıştır ve şahsen ben bir erkek eğitimciye bakımı için teslim etmezdim.”

Yukarıda katılımcıların okul öncesi eğitimde çocukların öz bakımıyla kadın öğretmenlerin ilgilenmesi gerektiğine dair görüşlerine değindik.

Tablo.7’de katılımcıların okul öncesi eğitimde çocukların öz bakımlarıyla ilgilenmede öğretmenin cinsiyetinin önemli bir faktör olmadığına ilişkin görüşler ve bu düşüncelerine ilişkin argümanlara ait tema ve kategoriler yer almaktadır.

Tablo 7. Katılımcıların Okul Öncesi Eğitimde Çocukların Öz Bakımlarıyla İlgilenmede Öğretmen Cinsiyetinin Önemli Olmadığına İlişkin Görüşlerin Dağılımı

Tema	Kategori	Katılımcılar	Frekans
Duyuşsal	Fedakarlık	K16	1
	Kişilik	E4	1
	Sevgi	E2-K10	2
Mesleki	Alınan eğitim ve donanım	E1-E6-K12	3
	Okullarda yardımcı bulunmakta	K22-K30	2
	Meslek Bilinci	K15	1

Tablo.7 incelendiğinde okul öncesi öğretmen adaylarının, okul öncesi eğitimde çocukların öz bakımlarıyla ilgilenmede, 1’i fedakarlık, 1’i kişilik, 2’si sevgi, 3’ü alınan eğitim ve donanımla, 2’si okullarda yardımcı bulundurulması, 1’i meslek bilinci kategorileriyle ilişkilendirilerek öğretmenin cinsiyetinin önemli olmadığı yönünde görüş belirtmiştir.

Duyuşsal

Bu tema altında toplanan görüşler, birey fedakarlık ve sevgi duygusuna sahipse, bireyin kişiliği öğretmenlik mesleğine uygunsuzsa cinsiyetin önemli bir faktör olmadığı yönündedir.

Fedakarlık: Bu tema altında sınıflandırılan görüş, eğer öğretmen fedakarsa cinsiyeti önemli olmaksızın çocukların öz bakımlarıyla ilgilenirken bir problem yaşamayacağı yönündedir.

K16: “Hayır cinsiyet önemli değildir. Çünkü öğretmenlik gönül, fedakarlık ve özveri işidir, çocukları sevmekle ilgilidir.”

Kişilik: Bu tema altında sınıflandırılan görüş çocukların öz bakımlarında önemli olanın öğretmenin kişilik özellikleri olduğu yönündedir.

E4: “Öğretmenin kişiliğine bağlıdır cinsiyetine değil.”

Sevgi: Bu kategoride öğretmen mesleğini severek yapıyorsa çocukların öz bakım konusunda sıkıntı yaşamayacağına dair görüşler bulunmaktadır.

E2: “Çocuğun öz bakımında kadın öğretmen önemli gibi görünse de bu işi benimsemiş severek yapan için bir dezavantaj olacağını düşünmüyorum.”

Mesleki

Bu tema altında toplanan görüşler, öğretmenin cinsiyetinden çok aldığı eğitimin, sahip olduğu donanımın önemli olduğu yönündedir. Ayrıca okullarda öz bakım konusunda yardımcı elemanlar bulunduğu için cinsiyetin önemli bir faktör olmadığı yönünde görüşler bulunmaktadır.

Alınan eğitim ve donanım: Bu kategori altında erkek öğretmenlerin de bu konu hakkında donanımlı ve eğitilmiş olduğu yönünde görüşler bulunmaktadır.

E1: “...cinsiyeti değil öğretmenin aldığı eğitim ve donanım belirleyicidir.”

Okullarda Yardımcı Bulunmakta: Bu kategori altında okulda zaten çocukların öz bakımlarıyla ilgilenen bireyler olduğundan öğretmenin cinsiyeti bu konuda önem teşkil etmez yönünde görüşler bulunmaktadır.

K30: “... kadın çocuğun öz bakımı ve bu konunun gerekliliği konusunda biraz daha duyarlı olabilir karşı cinslerine nazaran. Ama zaten okullarda bu konularla ilgilenen yardımcıları da bulunduğu için bu konu pek engel teşkil etmiyor.”

Meslek bilinci: Bu kategori altında mesleğinin bilincinde olan her öğretmen çocukların öz bakımlarıyla rahatça ilgilenilebilir yönünde görüşler bulunmaktadır.

K15: “Çocukların öz bakımlarında cinsiyet önemli değildir. Temizlik alışkanlığı ve öz bakım için herkes erkek ve kadın fark etmez bilinçli olmalı gerek kendi çocukları için gerekse bütün öğrenciler için bütün öğretmenlerin aynı titizlik ve duyarlılıkla davranması gerekir.”

Yukarıda okul öncesi öğretmenliği bölümü öğrencilerinin, okul öncesi eğitimde çocukların öz bakımlarıyla ilgilenmede, 23 katılımcının öğretmenin kadın olması gerektiği, 10 katılımcının ise bu konuda cinsiyetin önemli bir etken olmadığına ilişkin görüşlerine yer verilmiştir.

SONUÇ ve TARTIŞMA

Bu çalışmada okul öncesi öğretmen adaylarının, okul öncesi eğitimi öğretmenlerinin cinsiyetinin ne olması gerektiği ve cinsiyetin avantaj yaratıp yaratmayacağına ilişkin görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaçla yarı yapılandırılmış görüşme formu geliştirilerek, geliştirilen form aracılığıyla okul öncesi öğretmenliği bölümü lisans programında öğrenim gören toplam 41 öğrenci ile görüşmeler yapılmıştır. Görüşmeler sonucunda elde edilen veriler içerik analizine tabi tutulmuş ve her bir araştırma sorusu için ayrı ayrı kodlamalar yapılarak tema ve kategoriler oluşturulmuştur.

Araştırmanın yanıt aranan ilk sorusuna yani okul öncesi öğretmenin cinsiyeti önemli midir sorusuna 15 öğrenci önemli olduğu ve cinsiyetinin kadın olması gerektiği ya da kadın olmasının daha avantajlı olacağı görüşünü belirtmiştir. Bu görüşü savunanların gerekçeleri ise, kadınların annelik duygusunu taşıdığı, daha hoşgörülü ve sabırlı olduğu, çocuklarla daha iyi iletişim kurabildiği ve onlara karşı daha ilgili olduğu, daha dikkatli olduğu ve çocukların eğitiminde onları daha iyi anlayabileceği için daha başarılı olacağı şeklindedir. Bu fikri savunan öğretmen adaylarından bir tanesi erkek diğeri kadındır. Cinsiyetin önemli olmadığını düşünenlerin sayısı ise 22’dir. Bunların 4’ü erkek 18’i kadındır. Halihazırda bu bölümde öğrenim gören erkek öğretmen adaylarının bu işte kadınların daha avantajlı olmayacağını düşünmesinin olağan olduğu ve buna bağlı olarak bu bölümü bilinçli olarak tercih ettiği düşünülmektedir. Cinsiyetin önemli olmadığını savunanlar, bu mesleği severek yapmanın, çocukları sevmenin, sabırlı ve hoşgörülü olmanın, mesleki bilince sahip olmanın, iletişim kurmanın, alınan ve verilen eğitim kalitesinin, mesleki bilgi ve becerinin cinsiyet bağımsız olduğunu belirtmektedir. Bununla birlikte çocuğun aile ortamında da anne baba figürünü zaten gördüğünü ve sınıflarda da hem kız hem erkek öğrencilerin olmasından karşı cinsle de alışkın olduklarını ifade eden öğretmen adayları bulunmaktadır.

Araştırmanın ikinci sorusu olan okul öncesi öğretmen adaylarının görüşlerine göre, okul öncesi eğitimde öğretmenin cinsiyeti yapılan etkinliklerde önem taşımakta mıdır sorusuna verilen yanıtlar da kadın olması bir avantaj yaratır ve cinsiyet önemli değildir şeklinde ikiye ayrılmıştır. Katılımcıların üçü kadın olmanın etkinliklerde daha severek yapma, daha aktif olma ve her iki cinsin de kendilerine göre etkinliklerde iyi olma gibi avantajlarının olacağını ifade etmiştir. Cinsiyetinin etkinlik planlamada önemini olmadığını ifade eden 13 kişi ise, etkinliklerde yaklaşımın, aktif katılımının, farklı rollere bürünmenin, psikomotor becerilerin ve mesleki bilgi ve becerilerin öğretmenin cinsiyetinden bağımsız olacağını bu nedenle de kadın veya erkek olmanın bir avantaj sağlamayacağını belirtmişlerdir.

Araştırmanın üçüncü sorusu olan okul öncesi öğretmen adaylarının görüşlerine göre, okul öncesi eğitimde öğretmenin cinsiyeti çocukların öz bakımlarıyla ilgilenmede önem taşımakta mıdır sorusuna verilen yanıtlar da kadın öğretmenlerin daha avantajlı olacağı ve cinsiyetin önemli olmayacağı yönündedir. Kadın öğretmenlerin daha avantajlı olacağı görüşündeki katılımcılar, kadınların annelik duygusunun gelişmiş olması, daha rahat yapabileceklerini ve daha sabırlı olduklarını, çocuk istismarı ve çocuğun algılama biçimi gibi nedenlerden dolayı da kadın olması

gerektiğini belirtmektedir. Bununla birlikte çocukların ahlak gelişimi gereği de kadın öğretmenin daha iyi olacağını ifade eden katılımcılar bulunmaktadır. Cinsiyetin önemli olmadığını ifade eden öğretmen adayları ise öz bakımın gerektirdiği fedakarlığın, sevginin, alınan eğitimin ve mesleki becerinin cinsiyetten bağımsız olduğunu ifade etmektedirler. Buna ek olarak okullarda öz bakım için yardımcı personelin bulunmasının öğretmen açısından kolaylık yarattığını bu nedenle cinsiyetin ne olduğunun önemli olmadığını belirten öğretmen adayları da bulunmaktadır.

Araştırmanın bulguları, genel bir soru olarak yöneltildiğinde okul öncesi eğitim öğretmenin cinsiyetinin ne olması gerektiği sorusu yöneltildiğinde önemli olmadığı şeklindedir ancak sorular detaylandırılıp özbakım becerileri konusunda ya da yapılan ve planlanan etkinlikler konusunda görüşleri sorulduğunda kadın öğretmenlerin daha avantajlı olduğu yanıtları alınmıştır. Bu sonuçlar, Yalçın ve diğerlerinin (2017) çalışmalarında bulunduğu okul öncesi eğitim öğretmenlerinin kadın olması gerektiği yönündeki sonuçlar ile örtüşmektedir. Alanyazında öğretmenin algılanış biçimiyle ilgili yapılan çeşitli metaforik araştırmalar, öğretmenin anne metaforuna benzetildiğini ortaya koymaktadır (Aydoğdu, 2008; Çelikten, 2006; De Guerrero ve Villamil, 2002; Saban, 2004; Kıral, Kıral ve Başdağ, 2013). Örneğin Cerit (2008)'in yaptığı öğretmen metaforu çalışmasında katılımcıların yaklaşık %66'sı bu benzetmeyi yapmıştır. Öğretmen beklenenin anne rolü olduğu söylenebilir bu nedenle de özellikle okul öncesi çağda anneye ihtiyacın yoğun olarak sürdüğü dönemde öğretmenin kadın olması ve anne metaforunu tam olarak yansıtmaması bekleniyor olabilir. Buna bağlı olarak da genel olarak sorulduğunda öğretmenin cinsiyetinin kadın ya da erkek olması önemli değildir yanıtını daha fazla öğretmen adayı verirken, özele inildiğinde öz bakım becerisi gibi durumlar sorulduğunda kadının daha avantajlı olacağı ifade edilmiştir.

Topuz ve Erkanlı (2016) toplumsal cinsiyet bağlamında kadın ve erkeğe atfedilen rollerin metafor yöntemi ile ortaya koydukları çalışmada, kadınlar için anne, dost metaforları, erkekler için ise yönetici, reis metaforları rapor edilmiştir. Çalışmalarında sundukları örnek ifadelerden bazıları şunlardır "Kadın anne gibidir. Çünkü özverilidir", "Erkek reis gibidir. Çünkü evi idare eden odur". Bu örnek ifadeler de kadın ve erkeğe yüklenen rollerin farklılaştığını göstermektedir. Kadına ve erkeğe yüklenen toplumsal cinsiyet rollerinin aslında temelde farklı olduğu ve bunun meslek seçimlerine de yansıdığı söylenebilir. Başarır ve Sarı (2015)'nın yaptığı kadın akademisyenlere yönelik akademisyen metaforu çalışmasında da kadının akademisyen metaforları içerisinde anne ve fedakar anne metaforları yer almaktadır. Mevcut duruma bakıldığında kadın okul öncesi eğitim öğretmenlerinin sayıca daha fazla olduğu ve araştırmaya göre daha fazla tercih edildiği görülmektedir. Okul öncesi eğitim alan kız öğrenciler kadar erkek öğrenciler de bulunmaktadır ve erkek öğrencilerin kendine rol model olarak bir erkek öğretmeni seçmesi gerekebilmektedir. Benzer şekilde kız öğrenciler de karşı cinsle iletişim halinde olabilmelidir. Bu açıdan okul öncesi eğitimde erkek öğretmen sayısının artması gerektiği düşünülmektedir. Çünkü erkek öğretmenlerin varlığı erkek çocukların sahip olması gereken rolleri ve kızların da erkeklerle nasıl ilişki kuracaklarını öğrenmeleri açısından önemlidir (Yalçın ve diğerleri, 2017). Bununla birlikte Yang (2013), kadın öğretmenlerin sayıca fazla olmasının kadınsı özelliklerin baskın olmasına neden olabileceğinden erkek çocuklarda dezavantaj oluşturabileceğini ifade etmiştir (Yang, 2013).

ÖNERİLER

1. Araştırmanın sonuçları, çalışmaya katılan okul öncesi eğitimi öğretmeni adaylarının bir kısmının mesleklerinde cinsiyetin önemli olduğu görüşüne sahip olduklarını ortaya koymuştur. Bu durum öğretmenlerin meslek hayatlarında öğrencilere bu görüşü aktarmaları dolayısıyla cinsiyet rolü oluşturmaları ile sonuçlanabilir. Okul öncesi eğitimi öğretmenliği lisans programlarına toplumsal cinsiyet dersleri seçmeli ders olarak eklenebilir. Bununla birlikte halihazırda pek çok okul öncesi eğitimi öğretmenin kadın olduğu bilinmektedir, hizmet içi eğitimlere toplumsal cinsiyet konularında bilgilendirici seminerler yapılabilir.

2. Bazı katılımcılar kadın öğretmenlerin çocukların öz bakımları ile ilgilenmede daha avantajlı olacağını ve çocukların mahremiyeti açısından uygun olmamakla birlikte çocuk istismarı konuları göz önünde bulundurulduğunda erkek öğretmenlerin uygun olmayacağını ifade etmişlerdir. Okul öncesi öğretmeni adaylarına, erkek öğretmenlerin de kadın öğretmenlerden bir farkının olmadığı, öğretmenin

orada yalnızca öğretmen kimliğiyle bulunduğu algısının kazandırılması gerekmektedir. Bu noktada öğretmenlik meslek etiği derslerinin etkili olacağı düşünülmektedir.

3. Okul öncesinde eğitim gören çocuklara öğretmenlerini neye benzettikleri ve neden benzettikleri sorularak onların öğretmen metaforları dolayısıyla algıları da başka bir çalışmada ortaya koyulabilir. Bu çalışma okul öncesi öğretmenliği bölümü öğrencileri ile yapılmıştır dolayısıyla hali hazırda bu bölümde öğrenim gören ve bu mesleği yapabileceğini düşünen öğrenciler ile yapılmıştır. Benzer bir çalışma eğitim fakültesinde öğrenim gören yani öğretmen olmak isteyen ancak farklı branştaki öğretmen adayları ile yapılabilir, böylece neden okul öncesi öğretmenliğini seçmedikleri ortaya konularak okul öncesi eğitimi öğretmenine yönelik algı belirlenebilir. Özellikle erkek öğrencilerin yoğun olduğu bölümlerde bu çalışma yapılarak erkek öğretmen adaylarının görüşleri alınabilir, çünkü bu çalışmada genel popülasyonda da olduğu gibi erkek katılımcı sayısı kadınlara göre daha az.

4. Velilerin okul öncesi eğitimde öğretmen cinsiyeti tercihinin ne olduğunun ve nedenlerinin belirlendiği bir çalışma yapılabilir. Öğretmenlerin ve velilerin bu konudaki yaklaşımları birlikte değerlendirilerek genel yaklaşımın ne olduğu her iki açıdan da ortaya koyulabilir ve bu sonuçlara göre toplumsal cinsiyet rolleri ile ilgili veli ve öğretmenlere seminerler verilebilir. Okul öncesi eğitim öğrencilerin eğitim almaya başladıkları ilk kademedir bu süreçte bir mesleğin herhangi bir cinsiyete ait olduğu düşüncesinin yerleşmemesi adına gerekli önlemler alınmalıdır. Okul öncesi eğitimde erkek öğretmen sayısının artması, öğretmenlik mesleği için kalıplaşan kadın mesleği düşüncesinin kırılmasını, çocuğun bakımı gibi konularda erkeklerin de sorumluluk almasını, bu görevlerin kadına aitmiş gibi düşünülmesinin önüne geçmesini ve toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanmasını beraberinde getirebilir (Farquhar, Cablk, Buckingham, Butler ve Ballantyne, 2006; OECD, 2015; Piburn, 2009).

KAYNAKLAR

- Akdemir, Y. (2017). [www.mebpersonel.com](http://www.mebpersonel.com/ideal-bir-ogretmende-bulunmasi-gereken-kisisel-ozellikler-makale,1390.html). 20.12.2018 tarihinde google: <http://www.mebpersonel.com/ideal-bir-ogretmende-bulunmasi-gereken-kisisel-ozellikler-makale,1390.html> adresinden alındı
- Aydoğdu, E. (2008). *İlköğretim okullarındaki öğrenci ve öğretmenlerin sahip oldukları okul alguları ile ideal okul algularının metaforlar (mecazlar) yoluyla analizi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Osmangazi Üniversitesi, Eskişehir.
- Balcı, A. (1993). *Etkili okul*. Ankara: Pegem.
- Başarı, Fatma ve Mediha Sarı (2015), “Kadın akademisyenlerin kadın akademisyen olmaya ilişkin algularının metafor yoluyla incelenmesi”, *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 5 (1): 41-51.
- Bilgin, N. (2006). *Sosyal bilimlerde içerik analizi: Teknikler ve örnek çalışmalar*. Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Bredenkamp, S. (2015). *Erken çocukluk eğitiminde etkili uygulamalar*. (H. Z. İnan, & T. İnan, Çev.) Ankara: Nobel.
- Büyükkaragöz, S., Muşta, M., Yılmaz, H., & Pilten, Ö. (1998). *Öğretmenlik mesleğine giriş*. Konya: Mikro yayıncılık.
- Cerit, Y. (2008). Öğretmen kavramı ile ilgili metaforlara ilişkin öğrenci, öğretmen ve yöneticilerin görüşleri, *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6 (4), 693-712.
- Creswell, J. W. (2007). *Qualitative inquiry & research design: Choosing among five approaches* (2. Baskı). USA: SAGE Publications.
- Çelikten, M. (2005). The women at principals’ chair in Turkey. *The Journal of American Academy of Business*, 6, 85-94.
- Çelikten, M. (2006). Kültür ve öğretmen metaforları. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21(2), 269-283.

- De Guerrero, M. C. M. ve Villamil, O. S. (2002). Metaphorical conceptualizations of ESL teaching and learning, *Language Teaching Research*, 6(2), 95–120.
- Farquhar, S., Cablk, L., Buckingham, A., Butler, D. ve Ballantyne, R. (2006). Men at work: Sexism in early childhood. <https://www.childforum.com/images/stories/men.at.work.book.pdf> (erişim tarihi: 10.01.2019)
- Fuller, K. (2010). Talking about gendered headship: how do women and men working in schools conceive and articulate notions of gender? *Journal of Educational Administration and History*, 42 (4), 363-382.
- Gündüz, H. Ç., Tarhan, S., ve Kılıç, Z. (2015). Toplumsal cinsiyete dayalı meslek seçimlerine yönelik tutum ölçeği geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Bartın Üniversitesi eğitim fakültesi dergisi*, 4 (1), 21-33.
- Haktanır, G., Turaşlı, N. K., Doğan, Ö., Dağlıoğlu, E., Orçan, M., Güleç, H. Ç., et al. (2012). *Okul öncesi eğitime giriş*. Ankara: Anı yayıncılık.
- İnandı, Y. ve Tunç, B. (2012). Kadın öğretmenlerin kariyer engelleri ile iş doyum düzeyleri arasındaki ilişki [Effect of career barriers facing women teachers on their level of job satisfaction]. *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi - Journal of Educational Sciences Research*, 2 (2), 203–222. <http://ebad-jesr.com/>.
- Karasar, N. (1984). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Hacettepe taş kitapçılık.
- Kıral B., Kıral E. ve Başdağ, S. (2013). *İlkokul öğrencilerinin algılarına göre sınıf öğretmeni metaforları*, XII. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Sempozyumu, Sözlü Bildiri, 22 Mayıs, Aydın.
- Miles, M. B. ve Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: A sourcebook of new methods*. California; SAGE Publications.
- Millî Eğitim Bakanlığı APK Kurulu Başkanlığı. (2005). 2004-2005 Millî Eğitim İstatistikleri. Ankara: *Devlet Kitapları Müdürlüğü Basımevi*.
- Millî Eğitim İstatistikleri, Örgün Eğitim 2016/17. https://sgb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2017_09/08151328_meb_istatistikleri_orgun_egitim_2016_2017.pdf adresinden 31.01.2019 tarihinde alınmıştır.
- OECD. (2015). Toplumsal cinsiyet eşitliği. *Eğitime Yön Veren Eğilimler*, 7, 1-12
- Parlaktuna, İ. (2010). Türkiye'de cinsiyete dayalı mesleki ayrımcılığın analizi. *Ege akademik bakış*, 10 (4), 1217-1230.
- Piburn, D. E. (2006). Gender equality for a new generation: Expect male involvement in ECE, *Exchange*, 168, 18–22
- Saban, A. (2004). Giriş düzeyindeki sınıf öğretmeni adaylarının öğretmen kavramına ilişkin ileri sürdükleri metaforlar, *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2(2), 131-155.
- Sönmez, V. (1994). *Program geliştirmede öğretmen el kitabı*. Ankara: Anı.
- Tavşancıl, E. ve Aslan, A. E. (2001). *Sözel, yazılı ve diğer materyaller için içerik analizi ve uygulama örnekleri*. İstanbul: Epsilon Yayıncılık.
- Topuz S. K. ve Erkanlı H. (2016). Toplumsal cinsiyet bağlamında kadın ve erkeğe atfedilen anlamların metafor yöntemiyle analizi. *Alternatif Politika*. 8(2), 300-321.
- Yalçın, F. A., Yalçın, M. ve Macun, B. (2017). Okul öncesi öğretmenlerinin okul öncesi eğitimde öğretmen cinsiyeti ile ilgili görüşleri. *Bayburt eğitim fakültesi dergisi*, 12 (24), 693-710.
- Yin, R. (1984). *Case study research: design and methods*. (3. Basım). California: Sage Publications.